

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

בעזרת ה' נעשה ונצליח

יום ו' ערש"ק כ"ד אדר א' תשפ"ב

פרשת ויקהל
שבת שקלים
גליון תקכ"ז
שנה י"א

מפי ספרים וסופרים

שבת - ממנו מתברכין כל שתא יומין

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה' (לה ב)

מעשה באחד מסוחרי ראדין, שהיה מן המאחרים לבוא וממהרים לצאת מן השבת, ביום ששי לא נעל חנותו לפני צאת הכוכבים, ובמוצאי שבת פתח את חנותו בעוד החמה בראשי האילנות. הלך אליו הגה"ק ה"חפץ חיים" והטיף לו מוסר בדרך משל:

מעשה באיכר שהיה מביא תבואה למכירה לסוחר יהודי, ועל דבר זה הסכימו ביניהם המוכר והקונה, שבשעה שהיו שוקלים את שקי התבואה במאזנים, היה הסוחר חורט חריץ בקיר, ואחר כך היו שניהם סופרים את החריצים וידעו שבמספר החריצים כן מספר השקים של תבואה שהביא האיכר. לימים נמלך האיכר בדעתו שדרך זו של חשבון סכנה יש בה, שהרי

יכול הסוחר לטשטש אחד הסימנים שעל הקיר, ואז הוא מפסיד שק של תבואה, לכן בא והציע לסוחר דרך אחרת, כנגד כל שק של תבואה שיישקל במאזנים, ישים הסוחר מטבע על גבי צלחת, ואחר כך ימנו את המטבעות וידעו כי מספר השקים כמספר המטבעות. התחילו נוהגים כך, ברם בשעת מעשה לא עצר האיכר כוח לכבוש את יצרו, וכשראה שהסוחר אינו מבחין במעשיו, היה ממחר לשלוח ידו בחשאי, נוטל מטבע מערמת המטבעות שבצלחת ומשלשלה לתוך כיסו, ואילו הסוחר הפיקח עשה עצמו שאינו רואה, שהרי הסוחר מרויח מכך שמשלם פחות ממה שהיה צריך לשלם.

אף אתה, סיים ה"חפץ חיים", כמוהו, הקדוש ברוך הוא נתן לנו מתנה יקרה את השבת קודש, שכנגד כל שעה ושעה שבה, הריהו משפיע עלינו ברכות וטובות בששת ימי המעשה. ואתה גונב מן השעות הללו, אבל למעשה אינך גונב אלא משלך, כי אתה מחסר את עצמך.

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

"כל המענג את השבת נותנין לו נחלה בלא מצרים"

אך את שבתותי תשמורו. פירש"י ז"ל: אכין ורקין מיעוטיין.

היינו ע"י מיעוט והכנעה שמשמים אל ליבו כל תהלוכותיו מימי המעשה ואיך נבואה לשערי קדושת ש"ק, זוכה ע"י לקדושת ש"ק. וכדתנן (שבת לד.) ע"ש עם חשיכה, עם החשכות מקודם ש"ק זוכה להרגיש העריבות ומתיקות מנועם קדושת ש"ק, ועיקר עריבות קדושת הש"ק הוא מה שזוכה לדעת אמיתי. שבתותי, אמר לשון רבים, דידוע שיש שבת התחתון ושבת העליון, פשוטי המוני עם סגולה המה יעטו אור תפארת ש"ק ע"י המנוחה ואכילה ושתיה, ועיקר שיתענג אדם במה שמעלה תענוג ונח"ר להקב"ה, ולא מהנאת כריסו באכילה גסה. וכמו"ש על מאחז"ל (שם ק"ח). כל המענג את השבת וכו' ולא אמרו כל המתענג בשבת, שעיקר הוא שיענג את השבת ולא א"ע, וכמו"ש הזוה"ק (ח"ג רמ"ה). תקנא קדמא לתקנא פתורא כמאן דאכיל קמי מלכא הה"ד (יחזקאל מ"א, כ"ב) זה השולחן אשר לפני ה', וזוכה ע"י לעורך שבת העליון.

השב"ק מסייע לשמור את כל המצות שבתורה

אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם.

רצ"ל שקדושת ש"ק מסייע להאדם שיוכל לקיים כל הדברים אשר צוה ה', וכמו שאיתא בירושלמי (ברכות פ"א) מצות זכור את יום השבת כלול בועשיתם את כל מצותי והייתי קדושים לאלוקיכם שהיא שקולה כנגד כל מצוותיה של תורה, וזהו שאמרו חז"ל (שמו"ר כ"ה ט"ז) אמר הקב"ה לישראל אם תזכו לשמור שבת מעלה אני עליכם כאילו שמרתם כל המצות שבתורה, היינו שמירת ש"ק מסייע לשמור כל המצות שבתורה. (תפארת שמואל)

ההתאספות מועיל לטהרה

ויקהל משם את כל עדת בני (ל"ה, א).

הרמז 'ויקהל' בגי' מקוה', שהקהילה וההתאספות יחד מתוך תורה וחסידות מועיל לטהרה כמקוה. (עקידת יצחק)

ע"י קדושת שב"ק היה תיקון לעולם העשיה

...ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם, ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה'.

ויש לדקדק דמאי לעשות אותם הא ציווי זה קאי על איסור מלאכה בשבת ומצוה זו היא בשב ואל תעשה? ו"ל עפ"מ דאיתא בספ"ק קדושת לוי אשר צוה ה' לעשות - כלומר תיקון עולם העשיה ע"כ, ו"ל דע"י קדושת ש"ק היה תיקון לעולם העשיה כדברי רש"י ז"ל דראה שאין העולם מתקיים והקדים מידת

הרחמים ושתפה למידת הדין ואין ביכולת מידת הדין לדחות את מידת הרחמים. (אמונת משה)

עשיית המשכן היה כדי לקיים ציווי השי"ת

ותכל כל עבודת המשכן אהל מועד ויעשו בני ישראל ככל אשר צוה ה' את משה בן עשו.

ודקדק האוה"ח הק' טעם אומרו בן עשו ולא הספיק במאמר ויעש ע"ש. נראה לומר דהכתוב מגיד שבחן של ישראל שאף שעשיית משכן היה מטרה גדולה להמשיך את השראת השכינה כמ"ש (שמות כ"ה) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, מ"מ כוונתם של ישראל היה רק כדי לקיים את ציווי ה' שזה לעשות משכן, וזה שאמרו וירא משה את כל המלאכה והנה עשו עתה, קאי על גוף המלאכה דעשו אותה ואח"כ אמר על איכות המלאכה כאשר צוה ה' בן עשו כלומר דכוונתם בעשיית המלאכה היה רק לקיים מצות השי"ת. צא ולמד מכל המצוות שבתורה שאמרו חז"ל (אבות פ"א) הוי בעבדים המשמשין את הרב שלא על מנת לקבל פרס, והרי שכר מצוה בהאי עלמא ליכא ועולם הבא אין בו אכילה ושתיה רק נהנין מזיו השכינה, הרי דאף למטרה גדולה כזו ליהנות מזיו השכינה אעפ"כ אין לו לעשות על מנת לקבל פרס, והרי נמי בעשיית המשכן לא עשו אלא לקיים מצות השי"ת. וזה שאמרו אח"כ ויברך אותם משה ופרש"י ז"ל א"ל יה"ד שתשרה שכינה במעשה ידיכם, כלומר לפי שקיימתם המצוה בכוונה טהורה כזו רק לקיים מצוות השי"ת שבאופן כזה הוא יותר גדול אצלכם ממטרת המצוה להמשיך השראת השכינה בשביל זה בעצמו כדאי שתשרה שכינה במעשה ידיכם.

ע"י הנתינה זהב וכסף לעשיית המשכן המשיכו על זה קדושה

משכן העדות וגו' (ל"ח כ"א) מפרש"י ז"ל: עדות לישראל שוויתר להם הקב"ה על מעשה העגל שהרי השרה שכינתו ביניהם. ולכאורה קשה, הלא בגמ' אמרו (ר"ה כו.) מפני מה אין כהן גדול נכנס בבגדי זהב לפני ולפנים לעבוד עבודה, לפי שאין קטיגור נעשה סניגור, ופירש"י ז"ל זהב העגל, וא"כ כיצד היה המשכן כפרה על חטא העגל, כמאמר הקב"ה יבוא זהב משכן ויכפר על זהב העגל (ש"ד נ"א, ח'). אדרבה אין קטיגור נעשה סניגור? ואפשר לומר כפי מה דאיתא בספ"ה ק (נועם אלימלך פרשה זו) כי משכן הוא מלשון המשכה, ונראה המכוון כי ע"י שנתנו כסף וזהב לצורך המשכן, והיתה הנתינה במסירות נפש, שהרי אדם בהול על ממונו (שבת קי"ז), על ידי זה המשיכו קדושה על הכסף וזהב, כאשר מפאת זה 'משכן בני ישראל קדוש' (באר מים חיים פרשה עג). וקדושה היא בחי' חכמה (אה"ק ח"ב מג): המורה על הענוה, בחי' כח מה (שם ח"ב כח). ועל כח מה אין לסט"א יכולת לשלוט, כי אין לה על מה לשלוט, וע"ז בורחת הסיט"א והטומאה לגמרי (ע"י שער הפסוקים פר' בראשית), וממילא אין קטיגור, ונעשה מחטא העגל כאין וכאפס, והבן.

(אמרי מנחם)

זוארט

דברי אלוקים חיים

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר. הנה הפסוק הזה אינו מובן כלל שהיה ראוי לכתוב והזהב או שאר דברים היתה דים וגו' מאי והמלאכה היתה דים לכל המלאכה גם נראה כסותר זה את זה בתחילה אמר היתה דים ואח"כ אמר והותר. וי"ל מה שאמר לעשות אותה והותר יש לומר כאילו היה כתוב "והותר לעשות אותה", היינו דידוע צדיקים ע"י חידוש תורתם בוראים שמים וארץ חדשים כמו שכתוב (ישע' נ"א, ט"ז) ואשים דברי בפיך וגו' לנטוע שמים וליסוד ארץ ע"ש בזה"ק. וזה יש לומר שרימזו הפסוק, שאפילו מה שעתידי להתחדש בריאת שמים וארץ ע"י חידושי תורה, ג"כ היה נכלל במשכן, וזהו "והותר" אותיות "ותורה" "לעשות אותה" היינו מה שיהיה נעשה ע"י התורה חידוש הבריאה, ג"כ היה נכלל במלאכת המשכן, והמשכיל יבין.

(דגל מחנה אפרים, וכתב כאן קיצור הדברים, וע"ש בהרחבה)

לע"נ הרה"ח ר' יצחק

בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל

נלב"ע ו' סיון תשע"ד

מרגניתא דיצחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

בדם הקרבן, עכ"ד. וביותר להבין הדברים מה שהשקלים מכפרים לשוב ולהתאחד בתוך כלל ישראל, דהרי כל פירוש שבין אדם לחבירו הוא רק באם כל אחד הויתו לצורך עצמו, ויבוא לחשוב שחבירו הוא לשטן על דרכו, ומזה תצמח קנאה ושנאה ותחרות, אבל באם ישכיל אדם שכל העיתוי לצורך גבוה, שוב אין כאן לא, קנאה ולא שנאה ולא תחרות, אדרבה הוא מוסיף אהבה לחבירו שגם הוא נושא עמו בעבודתו לאדון כל, ונעשו כולם כאיש אחד חברים, ולזה מסוגלת מצות השקלים וכנ"ל.

(שם משמואל, וע"ש בהרחבה)

ובחרשת אבן למלאות ובהרשת עץ לעשות בכל מלאכת מחשבת (לה, לג) י"ל בדרך רמז, 'אבן' היינו היצ"ח הנקרא אבן כידוע (סוכה נד), וע"פ היינו התורה עץ חיים בידו (תענית ז). ואומנות היצ"ח הוא 'למלאות' היינו להתדמות לאדם שכבר הוא מלא וגדוש ומושלם בכל המעלות, זהו שנאמר 'בחרשת אבן' היינו אומנות היצ"ח 'למלאות' כאמור, ואומנות התורה הוא בהיפך, אחר כל מה שעשה תורה ומצות ומעשים טובים נדמה לו תמיד שעדיין לא עשה כלום וצריך לעשות מחדש, זהו שנאמר 'ובחרשת עץ' היינו אומנות התורה עץ חיים 'לעשות' בכל יום מחדש, 'בכל מלאכת מחשבת' היינו כראוי ובשלימות.

וכל חכם לב (לה, י) אמר משה רבינו ע"ה לכלל ישראל אל יתחמץ לבב אנוש בראותו אלה שנבחרו למלאכת המשכן ולא הוא, ויאמר בלבו גם אני חכם לב ולא נופל אנכי מהם, לזה אמר הכתוב הלא 'בכם' בשבילכם ר"ל בשביל כל ישראל ניתן לאלו חכמת לב כמאמר חז"ל (ברכות לב). כלום נתתי לך גדולה אלא בשביל ישראל בו, וא"ת מאן יימר שהם וודאי חכם לב אותם הנבחרים, לזה אמר אין אני אבחר בכם רק יוכל חכם לב בכם יבואו מעצמכם 'זיעשו' בלא בחירה אותם והוא ראייה שהם נבחרים מחמת שיעשו דייקא ר"ל שיתחילו המלאכה ויגמרו 'את כל אשר צוה ה' והקנאה מסולקת כי הלא החכמה שלהם הוא בכם בשבילכם.

(אור פני משה, פשוורסק)

והמלאכה היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה והותר. והוא אין לו ביאור וחיבור כלל. וי"ל בדרך רמז, ע"ד שאמרו חז"ל (ברכות לד): על קושיא על חסידים הראשונים תורתם מתי היתה ומלאכתם מתי נעשית, ותירצו 'מתוך חסידים היו תורתם משתמרת ומלאכתן מתברכת', וזה יש לומר שמרמז כאן 'והמלאכה' היינו מלאכת עבודת הקודש זו תפילה שנקרא עבודה שבלב, 'היתה דים לכל המלאכה לעשות אותה' היינו שהיה די לכל מלאכתם הצריך לעשות, כי היתה מלאכתם מתברכת, 'והותר' היינו אותם 'תורה', ר"ל שגם די לתורתם, מעט שלומדים, כי תורתם משתמרת כנ"ל, והבן. גם יש לומר ברמז, תורתם משתמרת, לשון 'שמרים', היינו שהיתה זכה ומזוקק מכל שמרים וסיג ופסולת, מחמת שהיו חסידים, ולכך היה די בהמעט שהיו לומדים, כמאמרם (מנחות קי). ואחד המרבה ואחד הממעיט וכו' וכנ"ל, והבן.

(דגל מחנה אפרים)

ויקהל משה את כל עדת. עד"ת אותיות דע"ת, שמשא רבינו ע"ה קיבץ את כל בחינת דעת שלהם, ומדעת בא כל השפעות טובות, והענין כי בפרשה שלמעלה כתיב מעשה העגל שהחטיאו הערב רב את ישראל, לכך עשה תיקון והעלה כל ניצוצי נשמות קדושות ונשמות ישראל למקור הדעת שהיה דרגא דמשה, כי בריאה ה' עלה ברצון הפשוט להבראות, ויצירה לשון ציור שכבר בא לציור, ומשה היה בחינה שקודם הרצון, ששם מתקבץ הכל, וזה שנאמר 'ויקהל' לשון קיבוץ.

(דע קודש)

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל וגו' ששת ימים תעשה גו'. שורש הדברים הוא כך דידוע מאמר חז"ל (שבת פח). דבמעמד הנבחר בהר סיני כשהקדימו הכנסת ישראל נעשה ונשמע, אז נתן השי"ת בראש כל אר"א מישראל שני כתרים, ואח"כ כשהטאו בעגל נסתלק זה מהם, כמ"ש (שמות לג, ו) ויתנצלו בני ישראל את עדים מהר חורב, דהיינו שנאבד מהם כל הארת הקדושה שקיבלו מהר חורב והנה כל האורות והכתרים שהם התכשיטין של ישראל שניטלו מהם בחורב כולם נטלם משה רבינו ע"ה לעצמו, אך משה הוא עבד נאמן ובשבת קודש שאז שורה הקדושה של ישראל ואז הוא מחזיר להם הכתרים לכל אר"א מישראל, וכאור"א מקבל לפי קדושתו כידוע מכוונת האר"ז"ל על ישמח משה במתנת חלקו ע"ש. וזה שאמר הכתוב ויקהל משה את כל עדת בני ישראל, עד"ת הוא מלשון עדי"ם, ר"ל התכשיטין, היינו שמשא הקהיל את כל העדי והקישוט שקיבלו ישראל מהר חורב וע"י הטא העגל נסתלק מהם, והיה מתירא משה שלא ישלטו בהם ידי זרים וחיצונים וקליפות ח"ו, אשר על כן הקהיל משה את כל הניצוצות הק' לעצמו, ובאמת הוא רעיא מהימנא כשראה העת וזמן שיוכלו ישראל לקבל הכתרים הנ"ל אז החזיר להם הכתרים בשמחה ובטוב לבב ולא עיכב לעצמו משלהם כלום ומסתפק במה שיש לו. וזהו ישמח משה במתנת חלקו. וזה שאמר הכתוב אלה הדברים וגו' ששת ימים וגו', היינו ע"י שתשמרו את השבת אז כל אר"א מזרע ישראל יוכל לחזור וליקח הארות והכתרים שנחסרו מהם ע"י הטא העגל וכנ"ל, כי שבת הוא תיקון גדול על הטא העגל כמאמר חז"ל (שבת קיח): כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד ע"ז כדור אנוש מוחלין לו, ואז משה מחזיר לכל אר"א מישראל את חלקו והבן.

(אורח ישראל)

ויקהל משה כו' אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות כו' ששת ימים כו' (לה, א-ב). הקדים זה למשכן כי מלאכת המשכן הוא בכח הקהילה שע"ז נאמר (כד, ח) ושכנתי בתוכם, ודרש במדרש בתוכו לא נאמר אלא בתוכם ע"ש באלשיך תרומה (ד"ה ושכנתי בתוכם). וקהילה זו ענין השבת, ובה שהגיד להם השבת בזה הקהיל אותם, וזה גם פירוש הכתוב אלה הדברים כלומר על הקהילה, שזה ציוה ה' שיקהילו את עצמם וכל זה הוא ענין אחד שהוא התרוממות כלל ישראל שגורם השראת השכינה שקראו חז"ל כנסת ישראל.

עשה לך שרף ושים אותו על נס, והיה וכל הנשון וראה אותו וחי, עשה לך שרף, ר"ל בני אדם השורפים בקדושתם וזרשפי אש התלהבותם בוודאי הצדיקים הללו עליהם נאמר ותגזר אומר וכו'. ושים אתו על נס פי' שתשים את הצדיק הזה לנס לעולם שייבינו הכל שכל פעולותיו ומעשיו הכל מעשה ניסים. וזהו כל הנשון ר"ל כל מי שיש לו נשיכה דהיינו שחסר לו איזה דבר הן רפואה והן מזוני חיי בני, וראה אותו וחי דהיינו שתיכף בראיה כל שהוא בעלמא ימשיך לו הצדיק הנ"ל הכל.

(נועם אלימלך, וראה שם בהמשך דבריו הק' שראה משה רבינו שצדיקים מועטים, ולכן עשה נחושת במזבח, שמוה יראו שגם צדיק שאינו בדר' גדולה, גם הוא יכול לפעול כמו צדיק גדול, ונחושת זו היא גם מנינה מפני רשת היצ"ח, שמנסה להפיל אנשים ברשתו, ומחמת שהרבה אנשים נלכדים במצודה זו, לכן הצדיק יכול לפעול שיצאו ואל יכנסו עוד, ע"ש)

לתת את תרומת ה' לכפר על נפשתיכם, יש להבין הלא אין הכפרה אלא בדם הקרבן ואין נאמר שנתנית השקלים מכפרת, וכ"ק אמרו"ר בעל ה"אבני נזר" ז"ע אמר שכפרת השקלים איננה על עבירות, רק שלא יהיה נפרד מכלל ישראל וישוב להתאחד בכלל ישראל. ואז יהיה הקרבן קרבן ציבור ויתכפרו

מעשי צדיקים

במופלא ממך אל תחקור

יענקל המוכסן היהודי התהלך טרוד ומוטרד, המזל לא האיר לו פנים, ובמשך שנתיים לא הצליח לשלם את דמי השכירות לבית המרזח ששכר. הגרף פוטוצקי היתרה בו, שאם בבוא מועד התשלום בשנה השלישית ולא ישלם את החוב במלואו, יעשה בו שפטים נוראים כדרכם של האדונים בעלי האחוזות בימים ההם. המוכסן האומלל חרד לגורלו ולגורל בני ביתו, ולא ידע מאין יבוא עזרו, חלפו הימים, כסף אין באמתחתו כדי לשלם, ופתרון אין בנמצא. לא הצליח האיש לשית עצה בנפשו מה יעשה.

אשתו של המוכסן שמעה את שמעו של הבעל שם טוב הקדוש זיע"א, והפצירה בבעלה: "שמעתי שלא רחוק מגבולנו גר רב קדוש הפועל ישועות בקרב הארץ, עצתי שתיסע אליו ותספר לו את דאגתנו וצרותינו, וככל אשר יאמר לך כן תעשה, ה' יתברך בודאי יעזור לנו בזכות ברכותיו של הצדיק". המוכסן היה יהודי ירא שמים ויודע ספר, אך לא נמנה עם עדת החסידים, תחילה סירב לשמוע לעצת אשתו, אך היא מצידה לא הרפתה המשיכה להפציר בו, וכאשר קרב ובא מועד התשלום, ראה שאין לו מה להפסיד, והחליט ללכת אל הבעל שם טוב הקדוש ולשפוך את מר ליבו בפניו.

שמע הצדיק את דברי היהודי המוסכן ואמר לו: "צא ביום ראשון בבוקר לטייל ברחוב, כאשר ייגש אליך כפרי נכרי ויציע לפניך לקנות ממנו חפץ כלשהו, קנה את החפץ מיד מבלי לבדוק את הסחורה או להתמקח, אחר כך תבוא אליי שוב ואומר לך מה עליך לעשות באותו חפץ". האיש לא היה מהאמינים הגדולים בצדיקים ובאותות ובמופתים, ועל כן לא שת ליבו לדברי הבעל שם טוב ולא עלה בדעתו כלל לקיים את דבריו, אולם כאשר גילה באזני בני ביתו את הדברים שציוו עליו הצדיק, השפיעה עליו אשתו שהיתה גדושה באמונת צדיקים, ללכת ביום ראשון לרחוב כדי לקיים את ציווי הצדיק.

בלית ברירה יצא יענקל מביתו, והיה מהלך אנה ואנה ברחוב, ולא חלפו דקות אחדות וכפרי אחד ניגש אליו והציע לו לקנות עור כבש, "בכמה כסף תמכור לי אותו?" שאל היהודי, בתגובה נקב הכפרי בסכום "זהוב אחד", שהיה מופרז לחתיכת עור של כבש, בכיסו של המוכסן היה זהוב אחד בלבד, ובראותו את התגשמות דברי הצדיק לנגד עיניו, שילם מיד לכפרי את הזהוב האחרון שנותר לו, ולקח את עור הכבש.

כבר בדרכו הביתה החלו מחשבותיו מיסרות אותו מה ראיתי לשטות זו, כיצד המרתי את המטבע האחרון שהיה בכיסי למחיה, בעור של כבש פשוט וזול, וכי מה אעשה בעור של כבש? אשתו שוב הרגיעה את נפשו ואמר: הלא ראית כיצד לא נפל דבר מכל אשר דיבר אליך הצדיק, חזור אליו ושאל אותו מה עליך לעשות עתה עם העור שקנית ברחוב, וה' יתברך בודאי יעזור לנו. נסע המוכסן אל הבעל שם טוב בשנית, ועמד לפניו עם העור שקנה, "יפה עשית שקנית את עור הכבש" אמר לו הבעל שם טוב הקדוש, כעת הסכת ושמע בקולי, באחד מהימים הקרובים יחול יום ההולדת של האדון שלך הגרף פוטוצקי, באותו יום יבואו אליו הרבה שרים ואצילים לחוג את חג הולדתו, וכל אחד ואחד יביא לו מנחה ותשורה, לך גם אתה אליו באותו יום, וכתשורה הבא לו את עור הכבש הזה. כלעג לרש נראו הדברים בעיני היהודי, העצה שיעץ לו הרבי נשמעה לו מגוחכת ומטופשת, במר נפשו רץ האיש לביתו ובבכי תמרורים סיפר לאשתו על העצה שקיבל, דמייני לעצמך כיצד מגיעים כל השרים הגדולים ובידם מתנות של אבנים טובות ומרגליות לכבוד יום הולדת האדון, ובאותו מעמד אכנס אני עם מתנתי הדלה והעלובה, עור של כבש, לבזותו ולהשפילו לעין כל, הרי משרתיו יהרגוני מיד.

אשתו לא איבדה לרגע את אמונתה בצדיק, ואף הוכיחה אותו: "במופלא ממך אל תחקור" עליך לקיים את דברי הצדיק במלואם, חזק ואמץ ליבך באמונת בורא העולם הכול יכול. בהגיע יום ההולדת של הגרף, זירזה אשת המוכסן את בעלה ללכת עם עור הכבש בידו אל מסיבת יום ההולדת של הגרף, בלב שבור מחרדה ופחד ניגש האיש אל הארמון המפואר, כשהתקרב אל הארמון, שם לב כי דבריו של הבעל שם טוב מתגשמים במלואם, ושרים רבים ואדונים נכבדים באו להשתתף בשמחת הגרף.

כשהגיע ליד דלת הארמון, החל שוב להתלבט האם להיכנס או לחזור על עקבותיו, במשך שעה ארוכה התהלך אנה ואנה ולא מצא אומץ לגשת אל הפתח וכמעט שגמר אומר לשוב על עקבותיו. והנה נפתחה דלת הארמון, ואחד משומרי הסף הבחין בו מתקרב, "יהודי מה לך פה?" הרעים עליו השומר בקולו, שמא תשורה הבאת לגרף לכבוד יום הולדתו? קרא בלגלוג, בבהלה פשט היהודי את עור הכבש ומסרו למשרת. חטף המשרת את העור ובזריזות צעד לכיוון הגרף, ולעיני כל השרים המסובים הגיש את עור הכבש לאדונו ואמר בלגלוג: "זוהי תשורתו של היהודי הנבזה היושב אצל אדוני בתור מוכסן". נכלם והתבייש הגרף וחמתו בערה בו, ציווה מיד לכלוא את היהודי בחדר מיוחד עד שיחקור היטב מה זה היה לו, הוא השתומם מאד כיצד עלה על ליבו של היהודי שהכיר אותו כאדם לא טיפש בכלל, לבזות כך את אדונו לעיני מכריי וידידי הרבים והחשובים, וכי הוא לא מבין שהוא מסתכן בנפשו?

לקח הגרף את חתיכת העור והסתגר בחדר לחקור ולהתבונן בו היטב, שמא יש בו דבר חידוש כלשהו, תוך שהוא מתבונן הוא גילה לפתע כי אותיות שזורות באורח מופלא בתוך קווצות שער הצמר שעל העור, החל בודק ומתעמק וזעקת תדהמה נפלטת מפיו, האותיות מצטרפות לתיבות והתיבות כולן אימרות כבוד לגרף, לתדהמתו היה שזור בצמר בהוד והדר שמו ושם אביו, שם משפחתו וכן תאריך לידתו, הגרף השתומם מאד וליבו התמלא גיל וחדווה על התגלית המופלאה.

הוא הלך משולחן לשולחן והציג בפני אורחיו את היצירה הנפלאה, ובעיניים בורקות הוא שאל מה דעתכם האם הדבר נעשה על ידי איזה אמן נפלא, או שמא כך נוצר העור מטבעו? אף אחד מהמסובים לא ראה מעודו דבר פלא שכזה, עיינו האורחים והסיקו שכל האמנים שבעולם לא יוכלו לעשות דבר שכזה, אין זה אלא נס מן השמים. ציווה הגרף להוציא את המוכסן מכלאו ולהביאו לפניו, "היכן השגת את העור הזה?" שאל הגרף, היהודי היה בטוח שתיכף יהרוג אותו הגרף, והחל מתחנן על נפשו ונפל ארצה לפני השרים, וסיפר להם בבכי תמרורים את כל המאורע שאירע עמו, כסיל הייתי שקניתי את העור הפשוט והבאתי אותו כמתנה לפני הגרף, מבקש אני סליחה ומחילה מהוד מעלתו, סיים היהודי את דבריו.

בקשב רב האזינו הגרף ואורחיו לסיפורו ונשאר נדהמים. ולאחר שהתאושש היהודי מעט מבכיו, אמר לו הגרף ברבות, אל תירא ואל תחת, לברכה שלך האיש הקדוש הנה, והראה לו את חן תפארתו ויקר ערכו של העור המופלא, לא זו בלבד שהגרף מחל לו מיד על כל חובו, אלא אף שלח אותו לביתו עם מתנות רבות כסף וזהב, ומאז נעשה האיש לעשיר גדול, מכאן ואילך היה היהודי מקבל בכל שנה ושנה ביום הולדתו של הגרף, מתנות רבות בתמורה למתנתו המיוחדת, מהעור שהביא הכינו כובע מיוחד עבור הגרף, אותו היה חובש בכל שנה ביום הולדתו לכבוד ולתפארת. ומובן מאליו שמאותו יום נהפך יענקל המוכסן למאמין גדול ברבו הבעל שם טוב הקדוש, והודה לאשתו על כל פעלה ועל עצתה הטובה והמועילה.

חזקנו קורא נא

לחזקת ולעידוד לימים אלו

נכבד את השבת, ונזכה להיות מכובדים

חושבים איך לעשות דבר פלוני ואיך לקיים דבר אלמוני. וגם בימים הנוראים מתפללים שיהיה השנה הבעל"ט ויביא עמו שפע של ברכה בפרנסה טובה, ובריווה גדול. אלו ואלו דברי אלוקים חיים. אבל מטרתנו הוא לדעת שהקב"ה נתן לנו מתנה טובה מתוך אוצרותיו, 'שבת שמח', והוא התחייב לנו שאם נכבד את השבת כראוי וכיאה לכבודו של שבת מלכתא, אזי כך נזכה לשפע של פרנסה טובה מידו הרחבה והמלאה בכל טוב ברוחניות ובגשמיות. וכדאי הוא השב"ק לסמוך עליה שתביא לאדם לירוש נחלה בלא מיצרים.

וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת לה'...

בפסוק הזה ועוד בהמשך פרשת השבוע נקרא בחשיבות ובמעלת וביקרת יום השבת קודש, שבת מלכתא. בפיט "לכה דודי" שחיבר רבי שלמה הלוי אלקבץ ז"ע, ונוהגים לזמרו בליל שב"ק, כתב בבית השני "לקראת שבת לכו ונלכה - כי הוא מקור הברכה". הוא אומר שמי שמכבד את יום השבת קודש, ומיפה ומנאה אותו בכל מיני הידורים, הוא זוכה להיות כלי מחזיק לקבל את כל ההשפעות טובות הנשפעים בזכות יום השבת קודש.

בנוהג שבעולם שאנשים מייגעים עצמם להביא פרנסה אל ביתם, ועובדים ו

בכל שנה ושנה כשישראל קוראים פרשת שקלים בתורה עומד משה רבינו וזוקף את ראשו (מדרש)

משל למה הדבר דומה. בן כפר זכה לקבל הודעה שעוד שבוע יבוא המלך עם קצת מבני פמיליתו לשכון כבוד בביתו למשך שעה ארוכה. המלך ישעה בביתם, ויסעוד עימם סעודה. ועליהם להכין את הבית לכבודו. בני הבית מיד נכנסו לעבודות נקיון וצחצוח כל מבואות הבית. ולקנות כלים מיוחדים. וגם מאכלים מיוחדים ומשובחים הכינו לכבודו של המלך. והנה עבר שבוע והמלך שהה בקרבם, וגם הביא עמו סעודות משובחות ממטבח הארמון לכבודם של מארחיו. וכך שנשאר להם עוד שפע רב של אוכל למשך ימים רבים.

אם נחשוב חשבוננו של עולם. אותה משפחה שקיבלה את ההזמנה על בואו של המלך בביתם, הכינו את הבית ואת עצמם בכל הכבוד הראוי, וגם מאכלים שלא היו רגילים אליהם, גם הביאו לסעודה יחד עם המלך. ובבואו של המלך, הוא עוד כיבד אותם במאכלים ערבים ומשובחים ממטבח הארמון. ולאחר שהלך עוד נשאר להם אוכל בשפע רב למשך ימים רבים. אז כעת נחשוב מי נהנה מכל ההגיגה הזאת. ה-מ-ש-פ-ח-ה. ורק המשפחה נהנתה שהמלך היה במחיצתם. למה??? כי הם לא היו רגילים להביא או להכין כל מיני מאכלים, ועכשיו לכבוד בואו של המלך הם הכינו, וכתוצאה

מכך הם ניהוה מיגיעת כפם למשך זמן רב. כך או כך הן הוא הדבר לגבי יום השב"ק. אם כוונתנו בכל העבודות שאנו עושים לכבוד שבת המלכה הם לצורך השבת, אז אפילו שהנינו מהם, אבל לכבוד שבת קודש היתה כוונתנו.

וכך היה נוהג בית שמאי (ביצה טז.) "תניא אמרו עליו על שמאי הזקן כל ימיו היה אוכל לכבוד שבת. מצא בהמה נאה אומר זו לשבת. מצא אחרת נאה הימנה מניח את השנייה ואוכל את הראשונה..."

"וקראת לשבת עונג לקדוש ה' מכובד" נקבל על עצמינו לכבד את יום השבת קודש, לכבוד השבת קודש ולכבוד מלך מלכי המלכים הקב"ה, שציוה עלינו לכבדה בכל הכבוד הראוי, ובזכות זה נזכה להיות כלי מחזיק לברכה לקבל את כל ההשפעות טובות ברוחניות ובגשמיות הנשפעים בזכות יום השבת קודש, ולהתברך בכל מילי דמיטב. "קודש היא לכם שבת המלכה, אל תוך בתיכם להניח ברכה". השב"ק מניח ברכה בביתו של כל יהודי שמקדש אותה.

ושנוכה ליום שכולו שבת בגאולה השלימה בקרוב ובימינו אמן ואמן.

משנכנס אדר מרבין...

פנינים יקרים בגודל מעלת היום

ראש חודש אדר - השיבות היום וסגולתו

סגולת חודש אדר מביא השפת אמת בשם החידושי הרי"ם זצ"ל (תרומה תרל"א) כי שם החודש אדר נקבע ע"פ דברי המדרש (שמו"ר ל"ג) "משל למלך שהיתה לו בת יחידה, בא אחד מן המלכים ונטלה, בקש לילך אל ארצו וליטול לאשתו, א"ל בתי שנתתי לך היא יחידית היא לפרוש ממנה איני יכול, לומר לך אל תטלה איני יכול לפי שהיא אשתך, אלא זו טובה עשה לי, שכל מקום שאתה הולך קיטון (חדר) אחד עשה לי שאדור אצלכם שאיני יכול להניח את בתי - כך אמר הקב"ה לישראל נתתי לכם את התורה, לפרוש הימנה איני יכול, אלא בכל מקום שאתם הולכים בית אחד עשו לי שאדור בתוכו, שנאמר (שמות כ"ה) "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".

"אדר" מלשון דירה, הרי שחודש זה מסוגל להביא את השי"ת לדור בתוכנו, ועל כך נאמר "ושכנתי בתוכם". "בתוכו" לא נאמר אלא "בתוכם" - תוך לבו של כל אחד ואחד, הלב הוא משכן השכינה, כמו שכתוב בספר "חובות הלבבות" ששאלו חכם אחד היכן הוא הבורא והשיב "בצפי" כלומר במחשבות הלב, כמו שכתוב באגרת הרמב"ן "השמים ושמי השמים לא יכלכלוך (לא יכילו את גדלך) אף כי לבות בני אדם" (תחלת המאמר הוא בדה"י ב' ו', וסופו הוא תוספת מלשוננו של הרמב"ן) וסיום הפסוק הוא "אף כי הבית אשר בנית" נמצא "כי לבות בני אדם" הם כמו בית המקדש...

יש וחוזרים על הדברים ומרוב שיגרה לא מרגישים שיש בהם מובן גם כלפינו כי להשכין את השכינה בלב, המשמעות הפשוטה היא לזכרו ולחשוב עליו, כמו שכותב ה"שפת אמת" זצ"ל באותו המאמר "לידע שהכל ממנו יתברך". הרה"ח רבי מרדכי מייירנץ שליט"א. "על משכנות הרועים" (ב"ב השנ"ח) ע' ק"ו אדר ר"ה לשמחה שמעתי מר' שלמה מנחם ראזענבלום שיחי' [תשס"א] בשם הרה"ג רבי אהרן שיף שליט"א (רב דביה"ח"ס באנטווערפן) [גאב"ד אנטווערפן] שמרן [ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר] (שליט"א) זצ"ל אמר בקדשו: חודש אדר, הוא ראש השנה לשמחה.

הרה"ח ר' אברהם דוד גוטמן הי"ו. "ליקוטי רשימות" (ברוקלין תשס"ט) ע' קל"ה

עומדים אנו בשערי שמחה - שערי חודש אדר - "משנכנס אדר מרבין בשמחה" (תענית כט.), והרי אמרו חז"ל. אין בין אדר הראשון לאדר השני אלא קריאת המגילה ומתנות לאביונים' (מגילה ו:), ולמדו מאן הרבה מהפוסקים (ס' תרצ"ז) שמלבד חילוק זה אין כלל בין שני האדרים, ומעלת שניהם שווה להרבות בשמחה, וכן לכל ענייני החודש.

בספרים מובא בשם רבי חיים וויטאל ז"ע, סגולה גדולה לקרוא ספר תהלים בראש חודש אדר.

בספר 'דבר נחמד' (להגה"צ רבי שריה דבלצקי זצ"ל, ער"ח אדר) הביא וז"ל: "הרה"ג כמוהר"ר אליהו כהן ז"ל והרב המופלא כמוהר"ר חיים אבולעפיה ז"ל קבלו מתלמידי מורנו כמוהר"ר חיים וויטאל ז"ל, שצריך אדם ביום משמרת ר"ח אדר ולקרוא את התהילים כולו וזה סגולה לתיקון הנשמה ויש בו עוד כמה סודות טמירים, ורצוי שביום זה יתאספו יראי ה' ויעשו תיקון זה".

וכבר הגיד החוזה' מלובלין ז"ע (דברי אמת פר' תרומה) את גדולת יום ראש חודש אדר, במאמרם (ביצה טז): "הרוצה שיתקיימו נכסיו, יטע בהן אדר", כי 'נכסיו' - הנשארים כקנין בידי האדם לנצח, הם מעשיו הטובים, (דאילו 'כסף וזהב' אינם נכסים נצחיים שהרי 'לא במותו יקח הכל, לא ירד אחריו כבודו' - תהלים מט יח).

ובפרט ה'תפילות' שהן מדברים העומדים ברומז של עולם (ברכות ו' וברש"י ד"ה דברים), ולא עוד אלא שעיקר התפילה בלחש היא, לכן נקראת 'נכסים' מלשון כיסוי והצנע, וזהו אמרם 'הרוצה שיתקיימו' ויתקבלו לרצון 'נכסיו' - אלו תפילותיו, 'יטע בהן אדר', פירוש יתפלל על זה בראש חודש אדר, אז יפלה ה' את תפילתו, שנאמר 'אדיר במרום' - זה התפילה העומדת ברומז של עולם, ה' - נעשה כולו 'רחמים', יתקבלו בקשותיו ויתמלאו משאלותיו.

ובפרט שהאי יומא - הוא 'ראש' לכל חודש אדר, שכולו זמן 'עת רצון', כמו שהובא ב'צמח צדיק' (חודש אדר ד"ה משנכנס אדר) בשם זקנו הרה"ק האהבת שלום ז"ע, 'דאדר' ר"ת ר'עוא ד'רעון א'שתכה, היינו שכל החודש כולו הינו עת רצון, לפעול בו דבר ישועה ורחמים. (באר הפרשה - פר' משפטים תשע"ט)

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון

a13215113@gmail.com

נודב לע"נ

הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ולע"נ האשה החשובה מרת רבקה בת הרב משה חיים ע"ה ת. נ. צ. ב. ה.

נודב לע"נ

הרב נפתלי הרץ בן הרב יוחנן דב הלוי ז"ל נלב"ע י"ב חשוון ת. נ. צ. ב. ה.

ע"י משפחת וידבסקי שיחי' לעילוי נשמת הרה"ח ר' ירחמיאל ישראל ב"ר יהושע אליעזר ז"ל נלב"ע כ"ט אדר א' תשמ"ז ת. נ. צ. ב. ה.

ניתן לתרום בעמדות נדרים פלוס" ע"ש עלון "אשרי האישי" קו "זמנות לחיבי" 04.847.30.50

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פינגבוים הי"ו, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן 540321-ע"ש ישראל בנימין פינגבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.